

César Félicité Pyrrhys de Varille

[guwerner](#)

[pisarz](#)

Ur. 0.0.1708,

Zm. 0.0.1800,

Dane rodziców

Brak danych.

Wychowanie i wykształcenie

Rodzina starała się zapewnić mu wykształcenie wojskowe, jednak nie udało mu się osiągnąć stopnia porucznika. Nie osiągnął również sukcesu jako pisarz, choć starano się promować jego próby literackie (m.in. komedie, ody) na dworze króla Ludwika XV.

Etapy kariery dot. edukacji

W konsekwencji braku perspektyw na polu wojskowym wyruszył do Rzeczypospolitej w orszaku hrabiego Charles F. de Broglie, gdzie przybył w 1755 roku. W [Warszawie](#) znalazł angaż jako [guwerner](#) synów księżnej [Barbary Sanguszkowej](#) - Hieronima, Józefa Paulina. Nadzorował edukację chłopców w [Lubartowie](#) i [Zastawiu](#), a także w doglądał ich postępów w [Warszawie](#). Bazował m.in. na tekstach Cycerona.

W październiku 1762 roku wyruszył w roczną [podróż](#) typu Grand Tour z Józefem Paulinem do Francji. Trasa wiodła przez [Wiedeń](#), [Monachium](#) i [Bazyleę](#), a w drodze powrotnej przez [Strasburg](#) i [Lipsk](#). Sanguszko nie podjął nauki w żadnej placówce. Zapewne Pyrrhys de Varille był nauczycielem, a stawiano przede wszystkim na nabycie ogłady i zwiedzanie najciekawszych miejsc.

To swoim podopiecznym Pyrrhys de Varille dedykował swoje dzieła, w tym "Lettres politiques" (tłum. na polski "Listy o bezkrólewicach polskich", Warszawa 1764). Francuz został zaangażowany do opieki nad dziećmi Hieronima Sanguszki - Eustachym, Pawłem i Marią, które przebywały w dzieciństwie u swej [babki](#).

Fakty z życia osobistego

Pochodził z normandzkiej rodziny szlacheckiej.

Podjęcie pracy [wychowawcy](#) w rodzinie Sanguszków umożliwiło Pyrrhysowi kontakt z elitami intelektualnymi Rzeczypospolitej połowy XVIII wieku. Jego twórczość polityczna dotycząca bieżącej sytuacji ustrojowej w Rzeczypospolitej cieszyła się znacznym zainteresowaniem. Tekst "Compendium politicum seu brevis dissertatio de variis Poloni Imperii vicibus" (Warszawa 1760) został przetłumaczony na język polski, a także wydany ponownie. W sumie był autorem 22 tekstów.

Francuz zaprzyjaźnił się m.in. z Ignacym Krasickim, Wojciechem Jakubowskim, Józefem Andrzejem Załuskim. W 1764 roku otrzymał polski indygenat. Żona Pyrrhysa de Varille prowadziła w Warszawie placówkę dla dziewcząt.

Żył w [XVIII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. Archiwum Narodowe w Krakowie, Oddział na Wawelu, Kraków, Archiwum Sanguszków, teki korespondencji t. 18; teki arabskie 275 plik 17, *korespondencja Pyrrhysa de Varille z rodziną Sanguszków*.
2. César Félicité Pyrrhys de Varille, *Lettres historiques et politiques a Son Altesse le Prince Jean Sanguszko sur les interregnes de Pologne*, Warszawa, 1764.
3. César Félicité Pyrrhys de Varille, *Listy o bezkrólewicach polskich do J. O. Xiążęcia Jana Sanguszka*, Warszawa, 1764.
4. César Félicité Pyrrhys de Varille, *Lettre sur l'éducation d'un Seigneur polonois à Son Altesse Monseigneur le Prince Joseph Sanguszko*, Warszawa, 1757.

Przedmiotowa

1. A. Jakuboszczak, *Sarmacka dama. Barbara Sanguszkowa (1718-1791) i jej salon towarzyski*, Poznań, 2008.
2. I. Stasiewicz-Jasiukowa, *Jean Jacques Rousseau czy John Locke? Nad traktatem C. Pyrrhysa de Varille*, *Annalecta*, 8/1(15), 1999.
3. W. Sajkowski, A. Jakuboszczak, *Rzeczpospolita szlachecka w oczach francuskich preceptorów w drugiej połowie XVIII wieku*, *Rzeczpospolita w oczach podróżników z Francji i Niemiec*, A. Mikołajewska, W. Zientara, Wilanów, 2014.
4. R.W. Wołoszyński, *Pyrrhys de Varille César Félicité*, *Polski Słownik Biograficzny*, t. 29, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź, 1986.